

Czy wycinanie lasów Amazonii może wpłynąć na zmiany klimatu na kuli ziemskiej? – z wykorzystaniem treści filmu „Amazonia. Przygody małpki Sai”

Scenariusz lekcji geografii dla liceów, zakres rozszerzony

Autor: Marta Czerniak-Czyżniak

Doradca metodyczny m. st. Warszawy w zakresie geografii

Gutek Film Sp. z o.o.
Al. Wojska Polskiego 41 lok. 43
01-503 Warszawa
Tel. 22 536 92 00
sekretariat@gutekfilm.pl

Scenariusz lekcji

Przedmiot:	Geografia	Etap edukacyjny	IV, zakres rozszerzony
Czas trwania:	1 godzina lekcyjna		
Temat lekcji:	Czy wycinanie lasów Amazonii może wpłynąć na zmiany klimatu na kuli ziemskiej? – z wykorzystaniem treści filmu „Amazonia. Przygody małpki Sai”		
Cele ogólne lekcji:	<ul style="list-style-type: none"> • charakterystyka regionu Amazonii: jego położenie, gatunki flory i fauny; • rozumienie problemu wycinania lasów; • rozwijanie umiejętności samodzielnego myślenia i korzystania z różnych źródeł wiedzy; • rozwijanie wrażliwości uczniów poprzez kontakt ze sztuką filmową; • rozwijanie wyobraźni uczniów. 		
Cele szczegółowe lekcji: (wie, rozumie, potrafi)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie region Amazonii i opisuje jego położenie posługując się właściwą terminologią; • analizuje mapy klimatyczne i charakteryzuje warunki klimatyczne wilgotnych lasów równikowych na podstawie regionu Amazonii, wnioskuje, jak zmieniają się warunki klimatyczne na całej kuli ziemskiej w przypadku postępującego wycinania lasów; • zna przyczynę masowego wycinania lasów w Amazonii; • ocenia skutki masowego wycinania lasów w Amazonii, samodzielnie formułuje wnioski; <p>(Podczas zajęć uczeń zrealizować może również następujące cele lekcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opisuje warunki atmosferyczne kształtujące pogodę w Amazonii, wskazuje podstawowe elementy, jak rozkład temperatur i opadów w tym regionie; ✓ rozpoznaje strefę klimatyczną; ✓ rozpoznaje i opisuje cechy ustroju rzecznej Amazonki; ✓ podaje nazwę i charakteryzuje formację roślinną Amazonii; ✓ sprawnie posługuje się właściwą dla tematu terminologią. 		
Treści podstawy programowej:	<p>Uczeń:</p> <p>1. Źródła informacji geograficznej.</p> <p>3) odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego (np. ukształtowanie i rzeźbę terenu, budowę geologiczną) i społeczno-gospodarczego (np. rozmieszczenie zasobów naturalnych, ludności, szlaki transportowe) na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej;</p> <p>4) interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach;</p> <p>5) formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-</p>		

	<p>gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji, wykorzystując mapy tematyczne; 8) korzysta z technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu pozyskiwania, przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych</p> <p>3. Sfery Ziemi – atmosfera.</p> <p>1) wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);</p> <p>2) wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatury powietrza i opadów;</p> <p>4) charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatu na Ziemi i uzasadnia ich zasięgi;</p> <p>5) rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów;</p> <p>4. Sfery Ziemi – hydrosfera.</p> <p>1) omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych;</p> <p>2) opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach i na lądach (jeziora, rzeki, lodowce, wody podziemne);</p> <p>3) charakteryzuje sieć rzeczną i typy genetyczne jezior na poszczególnych kontynentach;</p> <p>6. Sfery Ziemi – pedosfera i biosfera.</p> <p>3) wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętrowość roślinną na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi;</p> <p>4) dowodzi na przykładach, że naruszenie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym;</p> <p>5) wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego;</p> <p>9. Działalność gospodarcza na świecie.</p> <p>5) uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie;</p>
<p>Formy i metody pracy:</p>	<p>pogadanka, mapa mentalna, praca z atlasem, praca w grupach, dyskusja panelowa, analiza SWOT, analiza tekstu źródłowego.</p>
<p>Pomoce dydaktyczne:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • film: „Amazonia. Przygody małpki Sai”; • atlas geograficzny; • podręcznik; • materiały dotyczące Amazonii przygotowane przez uczniów pod kierunkiem nauczyciela; • artykuły: <ul style="list-style-type: none"> http://ziemianarozdrozu.pl/encyklopedia/49/niszczenie-lasow-tropikalnych http://www.biomasa.org/index.php?d=artykul&art=3&kat=8&s=5&sk=1 https://sites.google.com/site/srodowiskowbrazylia/home/wycinanie-lasow-tropikalnych http://ja-i-swiat.blog.ekologia.pl/amazonia-zielone-pluca-swiata,674 <p>(z tego artykułu osobno prezentujemy materiał filmowy – kilka krótkich</p>

	form)				
Przebieg lekcji:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czynności organizacyjne; 2. Wprowadzenie do tematu (przypomnienie wiedzy zdobytej na wcześniejszych etapach edukacyjnych)– stworzenie mapy mentalnej z hasłem: Amazonia; analiza map ogólnogeograficznych i tematycznych w atlasie, na podstawie których określone zostają położenie i warunki klimatyczne Amazonii; 3. Metoda „dyskusji panelowej”: uczniów dzielimy na cztery grupy, każda z grup otrzymuje / losuje jeden z artykułów spośród wybranych (nauczyciel może wybrać inne niż proponowane); Zadaniem grup jest zapoznanie się z treścią artykułów, wynotowanie informacji które mogą stanowić odpowiedź na pytanie w temacie, następnie wybieramy osobę prowadzącą, tzw. panelistę / moderatora, który przy pomocy nauczyciela prowadzi dyskusję poszukując odpowiedzi na pytanie postawione w temacie. Istotą tej metody jest przywoływanie jak największej liczby informacji, także tych uzyskanych na wcześniejszych lekcjach. 4. Podczas dyskusji możemy wesprzeć się również metodą analizy SWOT, uzupełniając tabelkę stosownie do pojawiających się w dyskusji informacji. Analiza SWOT: <table border="1" data-bbox="580 1077 1473 1290" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td style="text-align: center;">Mocne strony:</td> <td style="text-align: center;">Słabe strony:</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Szanse:</td> <td style="text-align: center;">Zagrożenia:</td> </tr> </table> 5. Nauczyciel dokonuje podsumowania tematu lekcji, ewentualnie dokonuje oceny pracy uczniów; 6. Praca domowa dla chętnych: wykorzystując wiedzę zdobytą na zajęciach oraz podczas pokazu filmowego „Amazonia. Przygody małpki Sai” wykonaj grę planszową dla młodszych kolegów (np.: z niższego etapu edukacyjnego) która w łatwy i przyjemny sposób przybliży im zagadnienia związane z tym regionem świata. 	Mocne strony:	Słabe strony:	Szanse:	Zagrożenia:
Mocne strony:	Słabe strony:				
Szanse:	Zagrożenia:				
Informacje dodatkowe:	Temat powinien być zrealizowany po wcześniejszym obejrzeniu filmu „Amazonia. Przygody małpki Sai.”, a to z kolei po właściwym dla tematu wprowadzeniu. Powinniśmy też zwrócić uwagę na sposób przekazywanych w filmie treści, gdyż jest on niecodzienny dla współczesnej młodzieży, a dzięki wcześniejszemu przygotowaniu osiągniemy wszystkie z założonych celów lekcji.				

Proponuje się realizację tego tematu jako tematu dodatkowego, uwzględniając różne fragmenty podstawy programowej, a tym samym wskazując na opanowanie przez uczniów treści z różnych działów.

Ponadto temat możemy również realizować jako interdyscyplinarny wraz z nauczycielem np.: biologii, wiedzy o kulturze, języka polskiego czy matematyki.

Wiedza o kulturze – zastanawiamy się nad wizualnym przekazem treści oraz nad oryginalnością dźwięków.

Język polski – rozwijamy twórcze myślenie młodzieży i prosimy np.: o zapisanie ewentualnych dialogów do filmu, zadane też praca domowa zawiera elementy charakterystyczne dla tego przedmiotu.

Biologia – charakterystyka bioróżnorodności wilgotnych lasów równikowych.
